

men maaske snarere noget, der kan tale for at gaa over til Forholdstalsvalgmaaden.

Herved har jeg imødegaaet nogle af Indvendingerne imod Forholdstalsvalgmaaden; maaske bliver der Lejlighed til at fortsætte dermed under Sagens videre Behandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Rode): Det ærede Medlem gjorde den Bemærkning, at det var besynderligt, at der i dette Forslag var foreslaaet bundet Omvalg, naar der i et tidligere behandlet Forslag fra samme Side var foreslaaet frit Omvalg. Det vilde unægtelig være besynderligt, men Bemærkningen beror ogsaa paa en fuldkommen Misforstaaelse fra den ærede Talers Side. I dette Forslag er der om Omvalg kun sagt, at „opnaar ingen over Halvdelen af samtlige i Kredsen afgivne gyldige Stemmer, foretages Omvalg“, og aldeles intet om, at Omvalg skal finde Sted mellem de to Kandidater, der have faaet de fleste Stemmer, og det maatte udtrykkelig være fastsat, for at der her skulde være Tale om bundet Omvalg. Og dernæst siges det, at „den af Kandidaterne, som ved Omvalget opnaar flest Stemmer, er valgt, selv om han eller hun ikke har opnaaet Halvdelen af de afgivne Stemmer.“ Heller ikke der siges det, at det er den af de to oprindelige Kandidater, som har faaet flest Stemmer, der ved Omvalget opnaar flest Stemmer, som er valgt. Her er kun fastslaaet, at der skal finde Omvalg Sted, der er ikke givet nogen som helst Bestemmelse om Omvalgets Karakter, og det er udtrykkelig sagt derefter, at „de nærmere Regler fastsættes i Valgloven“.

N. Neergaard: Det er ubestrideligt, at der gennem Landet og vel ogsaa gennem de forskellige Partier paa Rigsdagen gaar en voksende Følelse af, at Tiden for en Revision af Grundloven nærmer sig. I saa Henseende er der en kendelig Forskel at spore fra Forholdene for blot faa Aar tilbage. Det vil erindres, hvorledes i Samlingen 1905—06 det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), der den Gang var Konseilspræsident, kunde faa samtlige Partiers Tilslutning til, at naar man foretog en Grundlovsændring med det Formaal at give et fast Grundlag for den Omformning af Valgkredsene, som alle fandt nødvendig, skulde Grundlovsændringen indskrænke sig til den ene Bestem-

melse angaaende Valgkredsene. Det vil sige, fra Højres Side fremkom der nok Ønsker om, at der skulde aabnes en Dør for Forholdstalsvalgmaadens Indførelse, men det udelukker ikke Rigtigheden af det, jeg siger, at man den Gang var enig om at indskrænke Grundlovsrevisions-Spørgsmaalet til det ene brændende Anliggende. Saaledes har det i alt væsentligt været i Tre-aaret 1905—06 til 1907—08. At Forholdene den Gang vare saaledes, at man virkelig med Rette kunde tænke sig Forhandlingen om en Grundlovsrevision indskrænket paa den Maade, laa meget i, at Tankerne i de Aar endnu vare rettede mod de store uløste Reformspørgsmaal, som havde staaet paa de forskellige Venstregruppers Program i en lang Aarrække. Endnu havde man ikke faaet Løsning paa Spørgsmaal som Forandring af den kommunale Valgret, Toldreformen, Forsvarsspørgsmaalet, og det føltes da af det ledende Venstre som urigtigt at udsætte disse store Reformspørgsmaals Løsning til en helt uvis Fremtid ved at kaste noget, der kunde ligne en Forfatningskamp, ind i Forhandlingerne, og den radikale og socialdemokratiske Tilslutning til at begrænse Grundlovsrevisions-Spørgsmaalet til udelukkende at gælde et fast Grundlag for en Valgkredsændring tror jeg var begrundet i, at man ønskede hurtigst muligt at faa et Folketing, der var sammensat noget mere, end Tilfældet var, med Hensyn til Gruppernes Ønsker om Løsningen af disse store Spørgsmaal og da særlig Forsvarssagen. Altsaa, alle disse Betragtninger fra forskellige Sider gjorde, at man faldt til Ro i Tanken om en saadan begrænset Grundlovsrevision.

Men da Forsvarssagen lakkede mod sin Løsning, begyndte ogsaa Kravet om en videregaaende Grundlovsændring at melde sig, og især er dette Krav steget, efter at Forsvarslovene endeligt ere blevne vedtagne. Det ligger meget deri, at vi nu tør sige, at den gamle politiske Dagsorden saa nogenlunde er udtømt. Der tales nok om nye, store Reforme, men det er en Sandhed, at vel er der i store Kredse af Befolkningen, delvis ogsaa i Rigsdagen, en dunkel Følelse af, at store, nye Samfundsspørgsmaal dukke frem og i Løbet af ikke mange Aar ville kræve deres Løsning, men om intet af disse store Spørgsmaal gælder det, at Kravet derom har udformet sig til en saadan Fasthed, og at Politikerne paa den Maade have gennemarbejdet dem, at der